

просторі особливого органу – Європейського суду з прав людини (далі – Суд).

Конвенція та її протоколи є договором, юридично обов'язковим для Високих Договірних Сторін, який встановлює систему контролю за здійсненням прав людини в межах країн-членів Ради Європи, в тому числі й України.

Ратифікувавши Конвенцію в 1997 р., Україна визнала право кожної людини (громадянина та негромадян, що перебувають на її території) звернутися за захистом своїх прав до Європейського суду з прав людини, коли вичерпано всі національні засоби правового захисту (ст. 55 Конституції України). Систематичне порушення прав і свобод людини в Україні, зокрема й вітчизняними судами, спонукає їх, використовуючи положення ст.55, звертатися за поновленням своїх прав до Європейського суду з прав людини. Суд має одну відверту перевагу перед більшістю сучасних правозахисних організацій – його рішення обов'язкові для держав, що приєдналися до Конвенції. Приймаючи рішення про порушення Високою Договірною Стороною норм Конвенції, Суд змушує переглянути чинне законодавство та практику його застосування, здійснювати заходи щодо їх вдосконалення.

Отже, особи, які перебувають в межах юрисдикції України, мають право на захист своїх прав і свобод Європейським судом з прав людини. Проте, на сьогодні існує проблема низького рівня правової культури громадян, наслідком якої є незнання умов та порядку звернення до Суду. Необхідно мати на увазі, що при розгляді заяв Суд визнає неприйнятними більш ніж 90% із них саме через недотримання заявниками умов звернення до Суду. Ця проблема потребує розв'язання, тому пропаганда ідей Конвенції, ознайомлення широкої громадськості з її положеннями щодо прав і свобод людини та умовами звернення до Суду, інформування громадян про результати розгляду справ Судом проти України, вжиття заходів щодо реалізації рішень Суду проти України – мета, досягнення якої призведе до утвердження в Україні європейських стандартів в галузі прав людини.

Дотримання норм Конвенції та протоколів до неї, а, отже, належне виконання зобов'язань, взятих Україною на себе з підписанням цього документу, забезпечує виконання державою свого конституційного обов'язку перед людиною, закріпленого у ст. 3 Конституції України.

Джиба В.В.

курсант 3 курсу ФПФПМГБ
ННПФПМГБВВ НАВС

Науковий керівник: Чорноченко С.І.
кандидат юридичних наук, професор
кафедри цивільного права і процесу
НАВС

СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ЯК ІНСТИТУТУ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА ТА ЙОГО СПІВВІДНОШЕННЯ З ІНСТИТУТОМ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ

У Заключному акті Наради з безпеки і співробітництва в Європі, який підписано в Гельсінкі 1 серпня 1975 р., вперше в світовій практиці на вищому багатосторонньому рівні зазначалася роль арбітражу як одного із засобів швидкого й оперативного вирішення спорів, що виникають із комерційних угод і контрактів. В Акті міститься положення про те, що швидке та справедливе вирішення спорів, які виникають із комерційних угод у сфері торгівлі й обміну послугами, з контрактів у галузі промислового виробництва, сприяє торгівлі та співробітництву, а арбітраж є одним із зручних засобів вирішення спорів.

Аналіз міжнародного законодавства, відповідної закордонної літератури та практики свідчить про те, що у світі широко застосовуються два способи вирішення спорів: *ex bono et aequo* («по доброті і справедливості»), а також *amiable compositeurs* («дружніх посередників»). Дослідження українського законодавства (Закону про МКА, відповідних регламентів) дає змогу зробити висновок, що воно не розрізняє в явному вигляді цих двох способів. Водночас, зважаючи на те, що ст. 28 Закону про МКА дозволяє міжнародному арбітражному суду розглядати й вирішувати спори «по справедливості», такий суд може мати широке застосування для розгляду економічних спорів в Україні уже нині. Однак, безсумнівно те, що необхідна чітка регламентація цього інституту.

Варто також наголосити, що в юридичній теорії поняття міжнародний комерційний арбітраж вживається в двох значеннях: 1) як процедура вирішення спору; 2) як орган по розв'язанню відповідного спору. Таке положення справедливе і для внутрішніх третейських судів. Але специфікою міжнародного комерційного арбітражу, як інституту на відміну від внутрішніх арбітражів є те, що більшість джерел правового регулювання міжнародного комерційного арбітражу є проекцією міжнародних актів.

З огляду та призначення та основні завдання, що ставляться перед ним, *міжнародний комерційний арбітраж* можна визначити як спосіб розгляду спорів з договірних та інших цивільно-правових відносин, які виникають при здійсненні зовнішньоекономічних та інших видів міжнародних економічних зв'язків (між фізичними та юридичними особами різної національної приналежності) і який здійснюється недержавним арбітражним органом, що формується з осіб, які обираються чи призначаються у відповідності з порядком, встановленим сторонами або законом, і рішення якого має для сторін обов'язкову силу.

Дослідження співвідношення міжнародного комерційного арбітражу та внутрішніх третейських судів дозволяє встановити не тільки основні організаційні відмінності, а й тотожності відповідних інституцій. Наприклад,

як і для внутрішніх третейських судів, так і для міжнародного комерційного арбітражу притаманний їх поділ на інституційні та ad hoc.

Проте критеріями розмежування міжнародного комерційного арбітражу та третейського суду є: по-перше, суб'єктний склад сторін арбітражної угоди і, відповідно, сторін спірних правовідносин; по-друге, характер спірних правовідносин (мають вони внутрішньогосподарський чи зовнішньоторговельний характер); по-третє, можливість або неможливість застосування в процесі розгляду спору іноземного закону для визначення прав і обов'язків сторін і вирішення спору; по-четверте, різного правового режиму виконання арбітражних рішень.

Отже, що не дивлячись на велику кількість підходів до вирішення згаданої проблеми, прогресує тенденція до все більшого визнання значущості іноземного імперативного законодавства в арбітражі. Разом з тим, арбітражна практика свідчить про відсутність вичерпного переліку критеріїв, які використовуються арбітрами при вирішенні питання про застосування іноземних імперативних норм. Проте аналіз цієї практики дозволяє зробити висновок про відсутність виключного переліку критеріїв, які використовуються арбітрами для визначення можливості застосування іноземних імперативних норм.

Джиба В.В.

курсант 3 курсу ФПФПМГБ

ННПФПМГБВВ НАВС

Науковий керівник: Галай А.О.

кандидат юридичних наук, доцент

ЮРИДИЧНА КЛІНІКА ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ

Система вищої юридичної освіти в Україні нині набуває нового змісту і змінюється відповідно до нових суспільних потреб. Необхідність здійснення правової реформи, створення ефективної системи правового забезпечення в різних сферах суспільного життя, підвищення якості нормотворчої, правоохоронної та правозастосовної діяльності, – все це висуває нові вимоги до рівня підготовки правників у вищих навчальних закладах.

Актуальним завданням стає пошук інноваційних форм і методів підготовки юристів: від розроблення і введення в навчальні плани нових перспективних дисциплін до впровадження інноваційних методик викладання правничих наук. Заслужовують на увагу механізми та новітні технології, які допомагають готувати висококваліфікованих, конкурентоспроможних правників, здатних виконувати складні науково-дослідні, фахово-прикладні й творчі завдання.

На сьогодні проблема практичної фахової підготовки вітчизняних правників є однією із проблем, що знаходить своє місце у сфері юридичної